

Az éjszakai ég állapotának hazai statisztikája

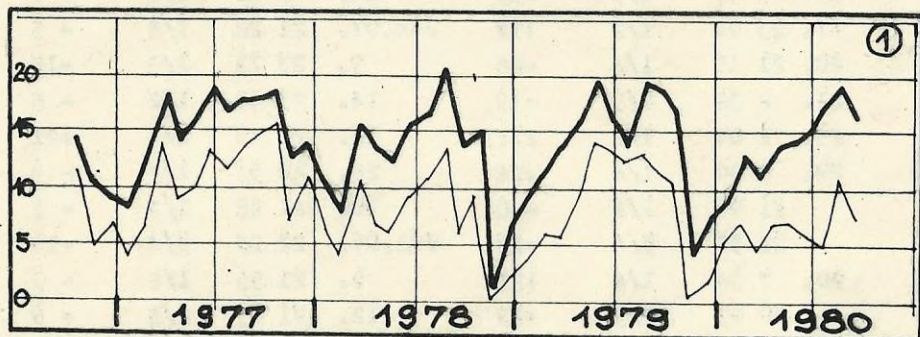
A METEOR 1980/4-es számában megjelent DFB-cikkem a figyelem felkeltésére és saját észleléseim bemutatására szolgált. Tepliczky István szives segítségével megkaptam az összes hazai DFB-becslést, így 1976.okt.-1980.szept. közötti négy év elemzését is elvégezhettem.

Összesen 20 településen 25 megfigyelő 265 db számhármását vettem alapul ezen 48 hónap alatt.

Az országban végzett becslések havi átlagai a következőképpen adódtak:

Hónap	J	F	M	Á	M	J	J	A	S	O	N	D	Össz.
D	5	6	9	8	9	9	9	13	10	12	3	5	98
F	9	8	12	12	13	14	15	13	13	9	8	8	134
B	17	14	10	10	9	7	7	5	7	10	19	18	133
Össz.:	31	28	31	30	31	30	31	31	30	31	30	31	365

A DFB jellemzésére bevezettem egy pontrendszert /D=1 pont, F = 0,5 pont, B = 0 pont/, amely megfelel a csillagászati észlelések gyakoriságának jellemzésére. Ennek 4 éves hullámzását mutatja az 1.ábra vastagabb vonala. A vékony vonal a havi derült éjjelek átlagát jelenti.

Az ábra alapján szinte semmilyen következtetést sem lehet levonni, így feltétlenül további évek adataira lesz szükség.

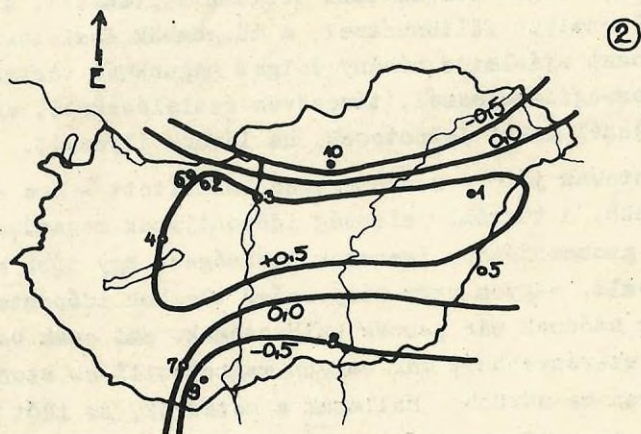
A DFB értékeket és pontszámokat havonta átlagoltam, majd megvizsgáltam, hogy az egyes észlelőhelyeken mennyivel térnek el rendszeresen ettől az átlagértékektől.

/Mivel csak a 6-nál több becsléssel rendelkező helyeket vehettem figyelembe, a települések száma a felére csökkent/.
Eltérés havonta az észlelőhely és az országos átlag között a DFB pontszámában:

1. Debrecen	+ 0,9 pont	122 m tengerszint felett
2. Tatabánya	+ 0,9	149 "
3. Budapest	+ 0,5	110 "
4. Veszprém	+ 0,5	260 "
5. Nagyszalonta	+ 0,1	95 "
6. Tata	+ 0,1	120 "
7. Pécs	0,0	180 "
8. Szeged	- 0,5	85 "
9. Bóly	- 0,9	145 "
10. Gyöngyös	- 1,3	162 m

A kis magasság-skála miatt összefüggés nem mutatható ki a magasság és a derültebb helyek között. Szükséges lenne nagyobb magasságban lakók becsléseire is. /180 m felett/

A kevés település miatt az ország területén való eloszlás is bizonytalan. A 2. ábra egy vázlatos lehetőséget mutat:

A vázlat arra utal: hazánk területének nagy részén átlagos az eloszlás. Némileg derültebb hely országunk középső része; viszont északabbra és délebbre valamivel átlag alatti a havi észlelésre alkalmas éjjelek mennyisége. A rajz némileg hasonlít például az évi napfénytartalom eloszlására! feltétlenül szükséges további észlelés. Ha több észlelőhelyre vonatkoznának a becslési sorozatok, akkor konkrétabb megállapításokat tehetnénk. Magyarország északi és nyugati részének derültségi viszonyai például ismeretlenek.

A továbbiakban az adatokat Tepliczky István /2890 Tata, Baji út 42./ gyűjti.

Keszthelyi Sándor
Gyöngyös

A tűzgömbök észlelése

A tűzgömb szép látványát észlelőnek nemcsak gyönyörködni kell a jelenségben. Az adatokat a lehető legpontosabban rögzítenie kell. Mindez a tudomány szempontjából fontos, hiszen - a meteorokkal ellentétben- itt már nem parányi porszemekről, hanem nagyobb anyagdarabokról van szó, amelyek akár földet is érhetnek valahol. Ehhez a kutatáshoz szeretnénk némi segítséget nyújtani; a módszerről, a feljegyezni valókról informálni.

Mivel nem lehet kiszámítani tűzgömb feltűnését, azaz bármelyik pillanatban feltűnhetnek, a tűzgömbök észlelésével kapcsolatosan ajánlatos néhány dolgot magunknál tartanunk. Ezek meteormegfigyelésnél, távcsöves észleléseknél, egyszerű szemlélődésnél sokat jelentenek, ha látunk ilyesmit.

1. Egy pontosan járó - rendszeresen beállított - óra a legfontosabb. A tűzgömb-jelenség időpontjának megadása a későbbi azonosításhoz igencsak szükséges. Egy több helyről megfigyelt, nagyon nagy fényességű tűzgömb időpontadataiban sokszor adódnak pár perces különbségek, ami csak bosszantó, de egy szerényebbnél már nagyon megnehezíti az azonosítást, különösen ha sűrűbben hullanak a meteorok. Az időt tizedpercre elegendő megadni / és akkor bizhatunk, hogy percre